

OSNOVY K MODULU č. 4

D) KLIKER TRÉNING PRE VODIACICH PSOV

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Výcviková škola
pre vodiace
a asistenčné
psy

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje
www.esf.gov.sk, www.minedu.gov.sk

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Autori: Michele Pouliot

Výcviková škola pre vodiace a asistenčné psy,
Rovniankova 1668/16/1, 851 02 Bratislava

Materiál vznikol v rámci projektu **Moderné celoživotné vzdelávanie v odbore tyflokynológia v záujme odstraňovania bariér spoločenského uplatnenia zrakovo postihnutých, kód ITMS2014+ projektu: 312011K386**

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje
www.esf.gov.sk, www.minedu.gov.sk

Vzdelávací seminár

Modul č. 4. Kliker tréning pre vodiacich psov

OSNOVY:

1. Pomôcky a teoretický základ tréningu s klikerom

1.1. Kynologické pomôcky

1.1.1 Kliker – ľavá ruka

1.1.2 Vodidlo – ľavá ruka

1.1.3 Odmeny – pravá ruka

1.2. Opakovaný proces pri práci s klikerom

1.2.1 Pasívny postoj psovoda

1.2.2 Sústredený-nerozptýlený pes

1.2.3 Ponuka správnej pozície psa alebo požadovaného správania

1.2.4 Kliknutie psovoda

1.2.5 Proces (zahájenie) podania odmeny

1.3. Najčastejšie chyby v procese práce s klikerom

1.3.1 Predčasné siahanie do kapsičky s odmenami

1.3.2 Absencia pasívneho stavu pred alebo po kliknutí (aktivita, nepokoj, pripravenosť, napätie)

1.3.2. Komunikácia psovoda smerom k psovi (aj chválenie psa) pred, alebo počas kliknutia

1.3.3. Nesústredený-rozptýlený pes (pohyby psovoda, komunikácia psovoda s inými osobami, podnety)

1.4. Kvantita klikania versus kvalita „čistého“ prevedenia procesu psovodom

1.4.1. Pes identifikuje vlastné „správne“ správanie podľa správania psovoda a správneho označenia požadovaného správania

1.4.2. Kontraproduktívne správanie psovoda pri kliker tréningu

2. Prečo používať pri výcviku vodiacich psov kliker

- 2.1. Kritika verejnosti a donorov na tradičné metódy výcviku
- 2.2. Všeobecná požiadavka aplikovania príjemnejších tréningových metód pre psovodov
- 2.3. Lepšie dosiahnuté výsledky-vyššia miera úspešnosti
- 2.4. Vyššia časová efektivita
- 2.5. Všeobecná požiadavka aplikovania metód, ktorých výsledkom bude pozitívne naladený pes

3. Kliker ako špeciálna metóda učenia psa

- 3.1. Čím je metóda kliker špeciálna
  - 3.1.1. Učenie založené na vede, osvedčené techniky pre všetky druhy zvierat
  - 3.1.2. Pozitívne posilňovanie – jasná komunikácia pre všetky druhy zvierat
- 3.2. Sila pozitívneho podmieňovania
  - 3.2.1. Pes je aktívnym účastníkom procesu
  - 3.2.2. Pes ponúka psovodovi správanie (riešenie)
  - 3.2.3. Pes má radosť z tréningu a učenia
  - 3.2.4. Opakovania sú pre psa pozitívne a radostné (rozdiel pri klasickej metóde)
  - 3.2.5. Rozvíja zručnosti psa pri samostatnom riešení problémov
- 3.3. Nesprávny (neefektívny) kliker tréning
  - 3.3.1. Odmeny sú používané ako lákadlo-návnada
  - 3.3.2. Kliknutie alebo verbálny označovač nedáva psovi zmysel
  - 3.3.3. Práca psa je závislá od prítomnosti potravy
  - 3.3.4. Nie je posilňované cieľové správanie ale je posilňované iné správanie

4. Kliker tréning je jednoduchý ale nie je ľahký

- 4.1. Nie je to IBA klikanie a kŕmenie
- 4.2. Správne používanie kliker metódy, následne jasne definuje potrebu mnohých zručností psovoda, v duchu, čím viac techniku kliker používaš, tým je jasnejšie, čo všetko ešte nevieš

5. Výzvy kliker metódy

- 5.1. Pozitívna správa-správanie, podporené klikerom je veľmi pevne ukotvené v pamäti psa
- 5.2. Negatívna správa-správanie, podporené klikerom je veľmi pevne ukotvené v pamäti psa

6. Veda o správaní

6.1. Klasické podmieňovanie

- 6.1.1. Druh učenia, pri ktorom je tvorba asociácie na základný stimul, s príjemným alebo nepríjemným výsledkom (I. Pavlov)
- 6.1.2. Generalizácia- neutrálne stimuly, ktoré predchádzajú základnému stimulu, sa kvôli ich opakovanému spájaniu, so základným stimulom asociujú priamo so základným stimulom
Stimuly, ktoré boli predtým neutrálne, sa stali podmienené kvôli ich opakovanému spojeniu s prirodzenou reakciou.

6.2. Operačné –inštrumentálne podmieňovanie

Druh učenia, pri ktorom pozitívne, alebo negatívne dôsledky určitého chovania vedú k zmene pravdepodobnosti jeho ďalšieho výskytu.

- 6.2.1. Komplexnejšie formy správania pri operačnom podmieňovaní
- 6.2.2. Správanie-dôsledok na podnet
- 6.2.3. Aplikácia posilnenia pri určitom type správania -zvýšená frekvencia posilneného správania
- 6.2.4. Aplikácia trestu pri určitom type správania-znížená frekvencia trestaného správania

6.3. Členenie operačného podmieňovania

- 6.3.1. Pozitívne posilnenie P+/PR (positive reinforcement)
- 6.3.2. Negatívne posilnenie R-/NR (negative reinforcement)
- 6.3.3. Pozitívny trest P+/PP (positive punishment)
- 6.3.4. Negatívny trest P-/NP (negative punishment)
- 6.3.5. Príklady

6.4. Vplyv vedy na výcvik vodiacich psov

6.5. Používanie jednotnej terminológie v rámci tréningových metód a podmieňovania

6.6. Sila efektívneho podmieňovania

- 6.6.1. Pes disponuje možnosťou výberu riešenia a cíti sa bezpečne
- 6.6.2. Pes si žiada učenie

- 6.6.3. Pes si naučené dlho pamätá
- 6.6.4. Pes zažíva pozitívne emócie, ktoré sú podmienené jeho zručnosťami
- 6.6.5. Pes sa nové správanie učí veľmi rýchlo
- 6.6.6. Pes rozvíja schopnosti riešiť problémy
- 6.6.7. Primárne posilnenie (potrava-najjednoduchší prostriedok pre pozitívne podmieňovanie)
- 6.6.8. Sekundárne posilnenie (Pes sa naučí „užívať si“ tréningy“-s touto schopnosťou sa nenarodil)

7. Aplikovaný kliker tréning

- 7.1. Predchádzať nedorozumeniam pri komunikácii so psom
- 7.2. Klik MUSÍ súvisieť s požadovaným správaním
- 7.3. Ochota psa, ponúkať správanie a jeho dôvera, musia zostať zachované
- 7.4. Pri aplikovaní PP (pozitívny trest) dodržať mierne oneskorenie podania odmeny
- 7.5. Pri aplikovaní PP (pozitívny trest) dodržať dlhšiu prestávku pred pokračovaním v tréningu
- 7.6. Menežovanie neochoty psa alebo jeho nesprávneho správania, je potrebné so zreteľom na možný návrat k R+ (pozitívne posilnenie)
- 7.7. Návrat k R+ (pozitívne posilnenie), tak rýchlo, ako je to možné
- 7.8. Maximalizácia pozitívneho podmieňovania
- 7.9. Minimalizácia trestov. Tresty používať s veľkým uvážením
- 7.10 Učiť nové zručnosti, prostredníctvom R+ (pozitívne posilnenie)
- 7.11 Riešiť problémy prostredníctvom R+ (pozitívne posilnenie) pred uvažovaním nad trestom
- 7.12 Použitie trestu má byť uvážené a plánované
- 7.13 Preferovať Negatívny trest pre pozitívnym trestom
- 7.14 Chyba psovoda, devaluje kliknutie
- 7.15. Stratégia podávania odmeny
  - 7.15.1. Umiestnenie kapsičky na odmeny
  - 7.15.2. Presné miesto podania odmeny-strategické podanie odmeny na podporu želannej pozície

8. Učenie prostredníctvom trestu

- 8.1. Trest vytvára negatívne pocity u psa (strach, vyhýbanie sa kontaktu so psovodom..)
- 8.2. Trest je uplatnený vždy
(podobne ako to platí pri pozitívnom podmieňovaní) a preto je jeho frekvencia veľmi vysoká

9. Zhrnutie znakov „čistého tréningu“

- 9.1. Pasívna poloha rúk pred a počas kliknutia
- 9.2. Proces odmeňovania začína ihneď po kliknutí
- 9.3. Umiestnenie kapsičky na miesto, kam pes nevidí
- 9.4. Nedržať odmenu v ruke pred kliknutím alebo vydaním povelu
- 9.5. Odmenu podať priamo do tlamy, rýchlym a plynulým pohybom
- 9.6. Neukazovať psovi kliker, nenasmerovať kliker na psa
- 9.7. Nerozprávať počas kliknutia so psom ani s inou osobou, pochváliť psa po kliknutí alebo počas podávania odmeny

10. Používanie cieľových verbálnych povelov

- 10.1. Správanie psa musí byť stabilné a predvídateľné pred používaním verbálnych povelov
- 10.2. Umiestnenie cieľového povelu

11. Odmeňovanie psa pri kliker tréningu-inom označovači

- 11.1. Spôsoby podávania odmeny psovi
- 11.2. Akceptované spôsoby uchopenia podávanej odmeny
- 11.3. Používanie odmien a označovačov pri tréningu šteniat vodiacich psov v programe výchova
- 11.4. Používanie odmien a označovačov pri majiteľoch vodiacich psov

12. Aplikovaná prax pre vodiace psy

- 12.1. Pozície psa na plošine-príprava na pre správne postoje pri vedení
- 12.2. Aplikovanie klikeru pri riešení rôznych prekážok
- 12.3. Aplikovanie klikeru pre správny ťah vo vodiči
- 12.4. Aplikovanie klikeru pri rôznych podnetoch, ako zdroj rozptýlenia
- 12.5. Aplikovanie klikeru pri „inteligentnom neposlúchnutí“
- 12.6. Aplikovanie klikeru pri riešení problémov (pes niečo odmieta)
- 12.7. Aplikovanie klikeru pri aportovaní-podávaní predmetov